D·N
29/7 1948

Hets under jämmer

I en rad socialdemokratiska tidningar har ånyo klagats över den hårda tonen i oppositionspressen. Det är en beskyllning som återkommit med jämna mellanrum efter den nuvarande regeringens tillträde på sommaren 1945. Man ställer sin egen oskuld i kontrast till motståndarens ondska.

En systematisk jämförelse mellan skilda tidningar bekräftar emellertid det intryck som varje flitig tidningsläsare inlägen måste få, nämligen att ekvidistansorden och „de grova anklagelserna är koncentrerade till den press som så orolig jämnar sig över oppositionens kritik. Uttryck som snusk, förräderi, oärlighet, hysteri, humbug ingår normalt i regeringsorganets skrivsätt; om motståndarna och deras motiv brukas orden lögnare, inpiskade kanaljer, bukdantare, sinnessvaga, svinaktiga osv. Tillmälesleva så förolämpande och kränkande ord används inte på andra håll (utom naturligtvis av nazister och kommunister, som här skall förbigås). Beteckningar är att de ojämförligt grövsta saker som förekommit t. ex. i Dagens Nyheter om politiska motståndare är citat från uppgörelser mellan representanter för skilda socialistiska riktningar, såsom Per Albin Hansson och Z. Höglund. De står i en särklass i fråga om kränkningarnas anhopning och kraft.

Således är att den socialdemokratiska pressen, icke minst huvudorganet, ständigt beskyller motståndarna för medveten och av ekonomiska fördelar betingad ohederlighet. I oändlighet varieras tanken att politiker och journalister inom de angripna partierna är "köpta", "legosoldater", "kapitalistlärkare". Som den enklaste och naturligaste sak i världen påstås att de talar och skriver mot bättre vetande för att förtjäna pengar. I nära samband härmed står två speciella propagandagrepp. Personer som utträtt ur det socialdemokratiska partiet betecknas som av privatintressen bestämda förrädare (tänk er det orimliga att oppositionen på samma sätt skulle tala om exempelvis medlemmar i den nu aktuellande regeringen som förut tillhört andra partier). Enligt en närliggande metod säges publicister inom de största folkpartitidningarna vara köpta av Bonnier och Kreuger; genom att tala om Kreugerorgan, Bonnierorgan, Kreugerprofessor, Bonnierprofessor osv. vill man dessutom stimulera fördomar och känslor som det är politiskt och moraliskt omöjligt att öppet vädja till.

Denna skillnad mellan socialdemokratisk och oppositionell press skall här icke beklagas, endast konstateras. Av intresse är emellertid frågan hur den för socialismens representanter utmärkande tonen uppstått. I viss utsträckning är säkerligen även på denna punkt det marxistiska arvet av betydelse. Marx trodde på samhälletS snart kommande uppdelning i kapitalister och proletärer. Denna orimliga föreställning ingick väsentligen i en teori som med sin tro på den historiska nödvändigheten borde ha stämt till tolerans; Marx tog emellertid så energiskt "proletariatets" parti att han blev en av historiens främsta ovädare; särskilt anklagade han oavlåtligt andra för att handla i ond tro. Både hans exempel och hans åsra har påverkat socialismen. Då motståndarna betecknas som kapitalister och då de materiella och egoistiska motiven antas vara bestämmande för handlandet, ligger det nära till hands att tro, eller åtminstone att säga och skriva, att politiker och publicister av icke socialistisk beskännelse är kapitalistlakejer eller dylikt. Argumentationen blir också på detta sätt utomordentligt enkel. Hur mycket lättare är det inte att säga att motståndaren är köpt än att påvisa att han har fel.

Detta sätt att polemisera, känt från de äldsta socialistiska programskrifterna, har småningom blivit en vana. Därmed följer att de nedsättande orden användes utan reflexion och nästan utan avsikt. Kommunisterna begagnar uttrycken "kontrarevolutionärer", "socialfascister", "galna hundar" osv. helt enkelt för att klargöra att de är av annan mening än de personer och riktningar som så betecknas. Socialdemokraterna använder ord som "köpt" och "kapitalistlakej" på ungefär samma sätt. Menade de allvar, borde detta uttryckssätt medföra en vägran att ha något med dylika lymlar att göra, men orden har mist sin valör och används med samma slapphet och tanklöshet som många människor visar i sitt bruk av svordomar.

Då socialdemokraterna okvädar och samtidigt jämrar sig över kritik bör detta alltså icke uppfattas som skenheligbet eller ohederlighet. Riktigare uppfattar man deras beteende om det jämföres med ett fenomen som ofta möter i privatlivet: personer som i så hög grad vant sig vid att utan näpst uppträda oförskämt att de är helt omedvetna om sin säregenhet. Och blir upprörda om de någon gång bemöts på samma sätt som de bemöter andra. Dylika personer är väsentligen en pina för omgivningen, men på deras ärlighet och känsla av oskuld bör man icke tvivla.

Den är en bestseller

Stella Kuylenstierna-Andrássy

PUSTAN BRINNER

1 uppl.. *25 mars*
2 uppl.. *21 april*
3 uppl.. *14 maj*
4 uppl.. *15 juni*
5 uppl.. *15 juli*

15.000 ex.
nu tryckta

Illustr. 11:—, inb. 15:—

NATUR och KULTUR

Högern och socialpolitiken

För några veckor sedan kritiserade Dagens Nyheter högerns anspråk på att uppträda som ett speciellt frihetsparti. Bland annat fastslogs att högern i Sverige, liksom i stort sett på andra håll, visat föga intresse för socialpolitiska reformer. Detta är en självklarhet, vars förnämvände endast kunde förstås och försvaras mot bakgrunden av högerskryptet över insatserna för friheten. På högerhåll har emellertid påpekanden föranlett en rad irriterade ledare, i vilka de mest kostliga motiveringar presterats för högerns anspråk. Som exempel kan nämnas att en författare indigneirat hänvisat till Herbert Tingstens framställning i "Demokratins segar" och kria", där det omtalas att några socialpolitiska reformer genomfördes under Lindmans ministär 1906—1911. Alltså: den självklart riktiga satsen att högern varit mindre veckan för sociala reformer än liberaler och socialdemokrater motbevisas med den lika ostridiga satsen att även högern vid vissa tillfällen medverkat till dylika reformer.

I Sydsvenska Dagbladet har en erinran förkommit som förtjänar något större uppmärksamhet. Dagens Nyheter skrev i den diskuterade ledaren att legenden "att de konservativa i England i mitten av 1800-talet skulle ha varit socialpolitikens målsmän ... sedan länge slagits sönder av vetenskapsmän såsom Hammond och Trevelyan". Sydsvenska Dagbladet anmärkte att enligt Trevelyans "English Social History" konservativa politiker, såsom Shaftesbury och andra, skulle ha verkat för social reformer samt nämner några liberaler som vid samma tid motarbetat dylika reformer. Dagens Nyheter skulle alltså ha fel.

Tidningen tar saken alltför enkelt. Ingen bestrider att främst Shaftesbury bland de konservativa gjorde stora socialpolitiska insatser; det behöver man sannerligen inte gå till Trevelyans handbok för att säga. Det gäller här ett helt annat problem. Det har tidigare ofta i både England och Sverige påstätts att de konservativa under detta äldre skede varit socialpolitikens målsmän — i motsats till de liberala. Denna förställning återgår sannolikt på Disraeli, som ständigt i alla möjliga ordalag förordade reformer, trots att han vid intet tillfälle före 1850-talet röstade för en social reform. Uppfattningen har visats vara oriktig; socialreformismen var företrädd ungefär lika starkt inom båda de stora partierna; fabriksägaren Fielden var exempelvis en liberal motsvarighet till godsägaren Shaftesbury, och liberalen Macaulay bekämpade på denna punkt sina partivänner Cobden och Bright. Vid endiet av ett antal avgörande omröstningar finner man att högre partierna klöva i en mera Manchesterliberal och en mera socialliberal riktning. Till de förstnämnda hörde exempelvis Shaftesbury, som liberalen Macaulay bekämpade på denna punkt sina partivänner Cobden och Bright. Vid endiet av ett antal avgörande omröstningar finner man att högre partierna klöva i en mera Manchesterliberal och en mera socialliberal riktning. Till de förstnämnda hörde exempelvis Shaftesbury, som liberalen Macaulay bekämpade på denna punkt sina partivänner Cobden och Bright. Vid endiet av ett antal avgörande omröstningar finner man att högre partierna klöva i en mera Manchesterliberal och en mera socialliberal riktning. Till de förstnämnda hörde exempelvis Shaftesbury, som

Statsminister Erlanders sifferuppgifter

har stundom varit ägnade att förvåna. De senaste veckorna har han hänvisat ge två belysande exempel på vart statistiska övningar kan leda den mindre erfarne, om de inte bedrivs med den största samvetsgrannhet. Det ena var när han lät i en tvivrarande fråga typiskt sätt på pågående inflation — det ökade antalet telefoninstallationer — bevisa att vår ekonomiska situation skulle vara god. Det andra var jämförelsen mellan den tid en arbetare i Sverige, Belgien och Schweiz måste arbeta för att kunna köpa ett kilo smör eller kött.

Dylika jämförelser mellan enstaka varor med så begränsad vikt i hushållsbudgeten är fullständigt orimliga — vilket man från socialistiskt håll bekräftat på Dagens Nyheters förfrågan. Smörets ställning i konsumtionen är för övrigt en helt annan i till exempel Belgien än i Sverige. Man kunde ungefär lika väl påstå att levnadsstandarden i Sverige står ojämförligt mycket lägre än på Hawaii genom att jämföra den tid man på dessa båda olika håll måste arbeta för att förvärva sig en kokosnöt.

Hr Erlander stöder sig på en inom folkhushållningsdepartementet företagen utredning. Enligt vad statssekreterare Gösransson i dettta departement uppger har utredningen byggts på uppgifter som inforskaffats via utrikesdepartementet. Det hela har emellertid skett "under hand", och utredningen är inte tillgänglig för offentlighetens prövning. Den betecknas som "hur sig bekant". Således: statsministern far land och rike kring och "upplyser" det svenska folket med siffror som är alldeles orimliga, och den "utrikning" som sägs ligga till grund för dessa siffror vägrar man att utlämna till offentlighteten. Det är en karaktäristisk episod.

Examen.

Med lic.-examen har avlagts av Hein. Meritz, sm. (TT, Lund.)

Byggnadstillstånd har av arbetsmarknadsstyrelsen lämnats Svenska tefrepränöd-ab. i Stockholm för att bygga experimentfabrik av trä med kontor i Jakobsberg, Järfälla.

PRESSGRANNAR

Borgarrådet Wahlbärj har i en ny intervju för Morgon-Tidningen (s) förklarat att han inte hyser någon oro för kommande utredningar om de förhållanden som Dagens Nyheter påtalat. Samtidigt antyder borgarrådet att Dagens Nyheters reportage om säkerhetsvakten på Carlslund och Sättra skulle varit onödigt tillrättalagt:

Det är underligt men typiskt, säger borgarrådet, att Dagens Nyheter så fort det gäller ekonomiska värden har folk till hands som kan ge för Dagens Nyheters speciella politik värdefulla upplysningar. Däremot får man aldrig någonsin höra den andra synpunkten. Den finns nämligen också, säger borgarrådet. Ordföranden i föräldraföreningen för Stockholms stads sinnesslöanstalt har delgivit Dagens Nyheter sin synpunkt på saken, men den återgavs aldrig, slutar borgarrådet.

Ordföranden i föräldraföreningen, slöjdlärare Larsson, har varit tillfrågad av Dagens Nyheter, men önskade icke göra något offentligt uttalande om de lokala förhållandena i de av Wahlbärj nämnda anstalterna. Efter den uppfordran här gett åtminstone två mottagit har han enskilt ansett sig skyldig att redovisa sina principiella synpunkter i det ärendet som Dagens Nyheter återgivna skildringarna.

Sammanhanget kuppberedskapsorganisation framhäver av Ny Tid (s), som skisserar en framkomlig väg:

Någon högre grad av sannolikhet synes inte tala för att var och en efter fullgjord värnpliktsår får med sig ett vapen hem — ett ur åtskilliga synpunkter känsligt kapitel. Troligen är nog att man kommer fram till ett system med lokalt hyrbida vapencentraler.

Här skymtar man den av chefredaktör Elon Andersson och partisekreterare Sven Andersson i reservation till försvarsberäkandet framförda tanken på ett decentraliserat försvar. Tungt väger härvidlag även fördelarna ur personalvårdssynpunkt. Det är säkerligen ingen tillfällighet att Elon Andersson återfinnes bland utredningsmännen, och man meter med spänt intresse vilket resultat utredningen skall komma fram till.

Vår den ene av "de båda Andersönerna" nu placerats i den försvarsutredning där kuppberedskapen skall studeras skall det bli intressant att se om den andre i umärigonn sätts in i den uppskjutna utredningen om krigsorganisationen.

Den tyska frächteten att bekläga så gör Sveriges Insatser på de svensk-ryska handelsförbindelsernas fält, ger Exkluisiva-Kuriren (Sp) anledning att betona den folkpsykologiska betydelsen av regeringens hållning till ryskrediterna:

Den atmosfär, ryssvatiet medfört, är ingalunda av det hälsosammaste slaget. Att i den dvalket mycken olust är för litet sagt. Den socialdemokratiska regeringens beskaffighet att utlämna oss till en fiende, ryssarna ovänligt fördelaktig uppgörelser har på ett betänkligt sätt anfrusit själva vår nationella försvarsmedvetenhet. Vad som hos regeringen icke var något annat än blygsfördigt kryperi — den och landet skulle vins sig stora och duktiga gent emot vår vänliga granne i öster och därigenom vinna denne gunst — har hos folket tolkats som ett utslag av rädd underkastelse.

Man har resonerat som så, att så enorma och orimliga tiftsatser som man icke frivilligt. Vi måste, av skäl, som icke lämpa sig för offentlighet, ha varit pinkade därtill. Om — när vi nu till på köpet tillmäta ovänligare åtsbutingar för att vi icke fullgöra våra åtaganden — regeringen icke i den nationella ansvarskänsla som borde reagerat och därmed upprätthåller det mått av anständighet, som vi i alla händelser äro skyldiga oss själva, så kommer det säkerligen att ytterligare förstärkas.

Detta är en utveckling som vi med största bekymmer måste se har dubbel anledning att undvika, inskärper den citerade tidningen.

Regeringspressen måler skräckbilder av den politik som oppositionen, främst folkpartiet, påstås vilja föra om hösterna valutaåg så tillåter. För dagen må noteras det sätt på vilket Morgon-Tidningen angriper ett årsgammalt stat ur Dagens Nyheter. Det utplockade resonemanget, som regeringsorganet finner till ett kraxt i folkpartiets press, har följande lydelse:

I ett läge där den allmänna köpkraften är erkänt för stor, där det till och med satts ifråga att genom byrråskat dra in en del överskyndande inkomst till det allmänna för att bättra balansen mellan varu- och penningtillgång, kan det inte vara besvärligt att förfarande vägra fastighetsägarna skälig kompensation för nedgången i de reglerade hyrornas realvärde.

Kommentaren i Morgon-Tidningen är verkligen karaktäristisk:

Ett bifall skulle betyda en successiv höjning med cirka 50 procent över den nuvarande hyresnivån. Vad säger exempelvis Dagens Nyheter? Bör en så vidgående åtgärd ingå i det program som skulle genomföras av en samlingsregering?

Dagens Nyheter konstaterar till en början att dess citerade ledare talade om skälig kompensation, och att framgick av hela sammanhanget att denna skäliga kompensation inte kunde röra sig om mer än en bråkdel av de 50 procent som regeringsorganet nu hugger till med. Naturligtvis anser Dagens Nyheter fortfarande att hyresna bör avpassas så att underhållet av fastigheterna inte försämras och så att vissa socialt angelägna åtgärder, exempelvis uppdelning av överdrivet stora våningar, i rimlig utsträckning stimuleras.

Beträffande den andra fråga som berörs i citatet ur Dagens Nyheter, men denna gång förbigås av Morgon-Tidningen, nämligen att avgående genom en generell hyreshöjning vars resultat indras till staten genom en hyresskatt, behöver här endast erinnas om att detta vore ett alternativ till andra för ett år sedan diskuterade möjligheter, främst att återinföra en allmän omsättningsskatt eller att utta en rad kraftiga punktskatter. Den senare vägen har sedermera valts i huvudsaklig enlighet mellan partierna, och kombinationen hyreshöjning-hyresskatt har efter detta val saknat aktualitet.

van Gogh i Antwerpen

MARK EDO TRALBAUT:
Vincent van Gogh in zijn Antwerpsche Periode.
A. J. G. Strengholt, Amsterdam.

VAN GOGH är av alla moderna konstnärer inte bara den som samlar den ojämförligt största utställningspublikten, utan han är också den mest omskrivne. Vill man få en föreställning om hur många hyllmeter som publicerats om honom under det första halvsekelet efter hans död, kan man gå till den av Museum of Modern Art i New York under kriget utgivna van Gogh-bibliografin. Den omfattar litteraturen fram till 1940 och uppgår, fast tidningsartiklar och allmänna översikter av konstens och van Goghs tid icke registrerats, till 777 nummer — utan att därför vara hundraprocentigt fullständig. Någon avmattning har inte förmärkts under innevarande decennium. Snarare har van Goghlitteraturen efter kriget flödat än rikligare.

En god del av alla skrifter om van Gogh är naturligtvis illtarra goda: utställningskataloger, populärt hållna tidskriftsartiklar med anledning av utställningarna, rena bildpublikationer och så. Men ett skönlitterärt tillskurna levnadsbeskrivningar av vilka det går tjugu på dussinet. Men det finns också något som kan kallas van Goghforskning. Här har egendomligt nog inte konstnärens landsmän utan belgierna visat sig mest livaktiga. Framför allt förtjänar Vanbeselaeres stora undersökning av konstnärens holländska tid att nämnas, ett standardverk av längt fastare gjutning än De la Failles Catalogue raisonné. Till denna undersökning anslutser sig nu en nyutkommen skildring av konstnärens uppehåll i Antwerpen, också den av en belgisk konsthistoriker, Marc Edo Tralbaut.

Van Gogh anlände till Antwerpen någon av de sista dagarna i november 1885 och fortsatte till Paris i slutet av februari 1886. Sammanlaget bodde han alltså tre månader i den belgiska hamnstaden. Om detta kvartal har Tralbaut forfattat en bok på inte mindre än 368 sidor. Vilken annan konstnär, gammal eller modern, har fått en så liten del av sitt liv så grundligt specialbehandlad?

Till en viss grad förklaras nog det stora sidoantalet av framställningssättet, som genom sin omständlighet här och var sätter läsaren på svåra tålamodsprov. Man har ofta intrycket av att vad som någon på tre sidor lika bra skulle ha kunnat sägas på en. Men i rättvisans namn skall även framhållas att utförligheten sammanhänger med att författaren i så hög grad gått till grunden med sitt ämne. Den som intresserar sig för van Gogha uppehåll i Antwerpen får sin vetgirighet tillfredsställd på praktiskt taget alla punkter. I text och bild redovisas huset vid Beeldekenstraat där konstnären hyrde, hans målningar och teckningar med Antwerpenmotiv inordnas som stadshistoriska dokument i bilden av det Antwerpen som förevinner, en målning av en bakgård som tidigare trotts vara från Paris identifieras som utsikten från konstnärens fönster i Antwerpen osv.

En huvuduppgift för Tralbaut har naturligtvis varit att fastställa vilka målningar och teckningar som konstnären utförde under vistelsen i staden. Hans efterforskningar har visat sig synnerligen givande. Till de i De la Failles stora katalog upptagna ova målningarna och trettton teckningarna har han kunnat foga ytterligare en målning — ett fint uppfattat kvinnoporträtt, som återges i boken i färg — och tjugu teckningar, mest av studiekaraktär. Samtliga dessa tidigare opubliccrade dokument har Tralbaut funnit på ett ställe där man annars minst skulle vänta sig att de skulle ha kunnat lämnas obeaktade av just De la Faille, nämligen hos Theos son Ingenjör V. W. van Gogh, förvaltaren av konstnärens kvarlåtenskap. Flertalet teckningar ingår i två minnesalbumböcker, där också adresser och namn hänförande sig till Antwerpen finns antecknade.

I pennpekity av vad som sedan intrifflade ter sig Antwerpen närmast som en kuranstinstalton före det definitiva inflyttandet till Frankrike. Det visar sig emellertid och betonas av Tralbaut med eftertryck att uppehållet i Belgien hade varit av betydelsefullare för konstnärens utveckling än man hittills ansett. Hans teckningar och målningar därifrån sluter sig närmare samman med hans tidigaste franska arbeten än med hans senaste holländska. Ett och annat måste ha inspirerats i Antwerpen som ingripit riktningsändrande i konstnärens utveckling. Tralbaut har, som naturligt är, gått till van Goghs egna uttalanden i breven till brodern för närmare upplysningar. Det visar sig därvid att det på det konstnärliga området framför allt var två nya erfarenheter som kom att bilda brofäste över den franska tidens allvarare period av färgrenselsemen. Den ena var kontakten med Rubens konst, den andra uppgåckten av de japanska färgträmsnitten.

Rubens och van Gogh — sammanställningen ter sig onekligen i förstone ganska överraskande. Man får mäkt likväl om den rike mannen och Lazarus i tankarna. Mycket mer än smulor har van Gogh kanske inte heller tillägnat sig av det Rubenska festalkaset. Han nämner själv i breven att han fängslas av den gamle mästarens sätt att teckna, i snabbare dragen med rött, över huvud av hans spontana, improviserande målningssätt. Tralbaut analyserar van Goghs kvinnoporträtt från Antwerpen och påvisar att de rörjer inflytande från Rubens suveräna behandling av modellernas i de nakna partierna. För första gången kan man i van Goghs konst tala om skildring av kvinnohull.

Vad han redan i Antwerpen lärde av de japanska träsnitten är svårare att exakt bestämma. Tvärtsigat är kanske att de stött honom i hans strävan att bryta det djupa, jordnära herravälde över konstkalfärgerna. I Antwerpen fogar van Gogh enligt eget vittnesbörd de klarare färgerna smaragd, karmin och kadmium till sin palett. Det var det första steget mot en sy, modernare färgsyn.

Tralbaut framhåller träffande i en sammanfattning på slutet att såväl Rubens som de japanska träsnitten bidragit till att ge van Gogh en starkare tillro till konstens egenvärde, fört honom från den holländska tidens av **sociala och humanitära aspirationer** tyngda skapande till den större frihet och självständighet i utövandet av yrket som brukar kallas l'art pour l'art. Att van Gogh i Antwerpen når fram till en större självmedvetenhet framgår kanske också därav att han nu på allvar börjar att måla självporträtt. Tralbaut sätter två målningar och två teckningar med konstnären som motiv till Antwerpenperioden, därbland en brödtäld med pipa som var med på utställningen i Nationalmuseum 1946. Det förvånar att han inte också upptar ett mårbenäktat självporträtt med svart hatt till diskussion, också det visat i Stockholm.

En del har säkert den nya arbetsmiljön betytt för konstnärens frigörelse, kanske också kontakten med den dåtida belgiska konsten. van Gogh bör till de få som redan den gången i Henri de Braekeleer såg det unga belgiska måleriets mest självständiga begåvning. I ett särskilt kapitel redogör Tralbaut ingående för van Goghs kännedom om belgisk konst och litteratur. Men direkt kontakt med någon av företrädarna för det unga Belgien synes han ej ha haft. Hans strävanden i Antwerpen gick egendomligt nog i alldeles motsatt riktning — mot konstakademin som den mest önskvärda arbetsmiljön. Hans försök att underordna sig de där praktiserade arbetsmetoderna visade sig snart misslyckade. Något skiljer hart inflytande på hans konstnärliga utveckling har gips- och modellritningarna för akademiprofessorn Eugène Siberdt.

Utvecklen i Antwerpen var för van Gogh måndagit sett en prövotid. Han led så gott som oavbrutet av överansträngning och undernärring. Men erfarenheterna från Antwerpen var icke förgäves, och förgives har inte heller Tralbaut sökt sig tillbaka till vad som hände med van Gogh i Antwerpen under det förestående år då han själv och andra ovetande, var stadens största konstnärsnamn. Hans undersökning har sin givna plats i raden av de icke alltför talrika vissentliga bidragen till kännedomen om Holands största moderne målare.

Carl Nordenfalk

Marshallchefen kommer i dag

Chefen för den svenska Marshallsekretariatet, överste John H. F. Haskell, väntades till Stockholm på onsdagsmorgonen med Nordexpressen från Paris. Amerikanska ambassaden med ambassadör Matthews i spetsen var nere för att möta vid Centralen, men ingen överste Haskell kom.

Förklaringen gavs några timmar senare: en tjänsteman vid amerikanska Parisbeskickningen hade tre natt resan med Nordexpressen endast fog en natt, varför han efter övernattning stresa från Paris på lördagskvällen telegraferade till Stockholms. ambassaden att denne var att vänta på onsdagsmorgonen. Fullt så fort gick det nu inte, men på torsdag morgon kl. 8.40 blir överste Haskell vara här.

"Olympiaplanet" satte tre rekord på en dag.

Inte mindre än tre nya rekord satte det svenska "olympiaplanet", en DC 6:a, på tisdagen. Det första satte planet på sträcken Bromma—Torslanda med 1 timme 8 minuter. Det andra rekordet kom till på rutten Torslanda—Northolt, och tiden där blev 2 timmar 36 minuter. Redan på återfärden överträffades det sistnämnda rekordet. Den nya tiden från London till Göteborg blev 2 timmar 21 minuter. (DN, Göteborg.)

Den gyllene tiden

Vid Grebrouställningen 1947 fick officerarna vid stadens regementen idén att i bokform ge en sammanställning av de kroxika insatserna under beredskapen. Boken har nu kommit: *1 fält 1939—1945* heter den, och den bär undertiteln "Kringkingar och Berglagsfolk under beredskapen" (8 kr.). Undertiteln är direkt missvisande; boken är skriven av officerare för officerare. Det menige fotfolket skymtar bara vagt som en bakgrund för galoner och stjärnor. Härmed är bokens större begränsning angiven, men även en läsare som inte sitter i måndföljd kan ha ett visst utbyte av skriften; den ger en god inblick i officersmentalitet.

Helt rörande är det t. ex. att läsa om den plutoncbef som upplevde sitt livs största äventyr under ett dygnu kunskapande en bit in i Norge. Han sk. bl. a. en tysk vaktpost och en hel lasthil full med Hitlerknektar.) En annan gulonrad berättare skriver i fiolfrasten hur obeskrivligt sött maktens smakade honom våren 1940, då borgmästaren i Landsbro bjöd på uppvaktning, då gator avspärrades på hans vink och de civila medborgarna måste finna sig i passersedlar och annat retsamt jox. Och då han varje morgon som en annan Napoleon red längs stranddynerna på truppinspektion. En typisk måsbiltdrcia är vidare den där en kompanichef skryter med hur han egenhändigt lyckades bestjäla finnarna på tyska pansarvagnen under striderna i Tornedalen hösten 1944.

Allt på den militära sidan tycks av dessa skildringar att döma ha "funktionerat" perfekt under hela beredskapstiden. En och annan skribent har visserligen tillåtits framföra en klagans lät här och var, men den riktar sig då alltid mot andra förband än I :a.

Naturligtvis innehåller de många uppsatserna också militärpolitisk propaganda av välkänt slag. Det klankas förstås på 1925 års nedrustning, det propageras för lång värnpliktstid, och det tillslas en mängd patenterade klichéer: "ära", "trohet", "vår urgamla fribet", "regementets krorika fana" etc. etc.

Genom hela boken går en understrukken ironi över förställningen att beredskapstiden var en enda stor fosterlandsuppfyllelse för officerskasten. Det är med saknad de gulonerade berättarna ser tillbaka på den tiden. På var det en lust att leva för en officer och tydligen i all synnerhet för en officer vid det kroxika livregementets grenadjärer.

När man utmattad tagit del av detta slags historieskrivning framkommer det att den angelägenhet av allra största vikt att ta vara på de verkliga beredskapsmännens hågkomster. De bör samlas in så som man gjort med stalarnas minnen. Men det bör göras snart, innan hågkomstserna vatinats ut och blivit blott och bart grogghistorier.

B. J—g

Kaffet beräknas räcka 5 månader

De olika kommissionerna under handelsdepartementet planerar nu vilka varor man skall köpa från utlandet för de omkring 180 mill. kr. som enligt handelsminister Gjöres importplan är till förfogande för importen mot dollar under andra halvåret.

Denna upplysning lämnar statssekret Ericsson, som är chef för folkhushållningsdepartementet, medan statsrådet Sträng semestrar. Men det är för tidigt att yttra sig om resultatet. Beträffande textilkommissionen säger statsrådet att man ännu inte har satt i gång med en enkät till olika textilkonsumenter för att förgöra hur inte heller Trafikförbundet har ännu tagit ställning till vad som hände med van Gogh i Antwerpen under det förestående år då han själv och andra ovetande, var stadens största konstnärsnamn. Hans undersökning har sin givna plats i raden av de icke alltför talrika väsentliga bidragen till kännedomen om Holands största moderne målare.

Carl Nordenfalk

Marshallchefen kommer i dag

Chefen för den svenska Marshallsekretariatet, överste John H. F. Haskell, väntades till Stockholm på onsdagsmorgonen med Nordexpressen från Paris. Amerikanska ambassaden med ambassadör Matthews i spetsen var nere för att möta vid Centralen, men ingen överste Haskell kom.

Förklaringen gavs några timmar senare: en tjänsteman vid amerikanska Parisbeskickningen hade tre natt resan med Nordexpressen endast fog en natt, varför han efter övernattning stresa från Paris på lördagskvällen telegraferade till Stockholms. ambassaden att denne var att vänta på onsdagsmorgonen. Fullt så fort gick det nu inte, men på torsdag morgon kl. 8.40 blir överste Haskell vara här.

"Olympiaplanet" satte tre rekord på en dag.

Inte mindre än tre nya rekord satte det svenska "olympiaplanet", en DC 6:a, på tisdagen. Det första satte planet på sträcken Bromma—Torslanda med 1 timme 8 minuter. Det andra rekordet kom till på rutten Torslanda—Northolt, och tiden där blev 2 timmar 36 minuter. Redan på återfärden överträffades det sistnämnda rekordet. Den nya tiden från London till Göteborg blev 2 timmar 21 minuter. (DN, Göteborg.)

Sjuksköterskemöte med 4.000 deltagare

En internationell sjuksköterskekongress med omkring 4.000 deltagare planeras i Stockholm i juni nästa år.

Det blir arvtagare sjuksköterskeföreningen som i samråd med organisationen Internationella sjuksköterskeförbundet kommer att stå som arrangör. För kändamålet har begärts ett statsanslag på 100.000 kr., varjämte man vill anordna ett lotteri, vilket beräknas medföra en inkomst av 200.000 kr. Detta belopp är dock huvudsakligen avsett för att föreningen skall kunna inbjuda utländska medlemmar.

Medicinalstyrelsen anser att kongressen kommer att bli av stor betydelse för landets hälso- och sjukvård och tillstyrker statsunderstöd.

BRASILIEN

Chefen för Kastro-koncernen avreser nästa vecka till Brasilien. Fabrikanter som äro intresserade för export till Brasilien, bedes inskinda brådskande offerter till NORDISKA KARTRO AB., Stockholm, Vasagatan 9. Telefon 23 20 10.

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.